

STANISŁAW ALEXANDROWICZ

Toruń

***Opisy parafii dekanatu Olwita z 1784 roku,*
oprac. Tomasz Naruszewicz, Suwałki 2013,
Biblioteka Rocznika Augustowsko-Suwalskiego,
t. III, 203 strony**

Dotarło do mnie wspaniale przygotowane, pod względem przydatności dla przyszłych badaczy, wydawnictwo źródeł, jakim są *Opisy parafii dekanatu Olwita z 1784 roku*. Samo źródło jako podstawa wnioskowania o stanie ziem Rzeczypospolitej u schyłkowej jej działalności, znane powszechnie, wykorzystywane w stopniu bardzo nieznanym. Źródło, a raczej olbrzymi zespół źródeł, stosunkowo nieliczne także po II wojnie światowej publikacje, również z terenu bezpośrednio nas interesującego, natomiast moje szczególne uznanie budzi nie samo źródło, doktorant je docenia, ale komentarze w przypisach do tekstu. Same komentarze dla przyszłych korzystających ze źródła, jakim są opisy parafii, są bezcenne i jednocześnie wykazują niesłychaną rzetelność i gruntowność autora nie tylko jako badacza, ale także jako edytora. Myślę, że warto przy tym pamiętać, że mamy w postaci dzisiejszego doktoranta wzorowego edytora źródeł, wzorowego naprawdę pod każdym względem. Opisy były już wydawane metodycznie, ale brak porównywalnej jakiegokolwiek edycji, która mogłaby rywalizować z tą publikacją. Ponadto książka autora dotycząca Bakalarzewa stanowi wzorzec i prototyp tego typu opracowań, jakie w Polsce istnieć powinny, licząc skromnie dziesiątki, a nawet setki. Jest ona niesłychanie cenna, ponieważ nie omija żadnych epok historycznych ani też problemów, także i złożonych, bolesnych, spornych. I jako dzieło badawcze z historii najnowszej i jednocześnie przedstawienie społeczności miejscowej, traktowałbym tę książkę jako rzeczywiście zwiastuna nowego działu, społecznie kto wie, czy nie najważniejszego, badań historycznych rozwijanych w ośrodkach, przepraszam, że użyję tego słowa, prowincjonalnych. Otóż jak wiadomo, cała Polska jest prowincją, oprócz jej stolicy, ewentualnie stolic.